

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА

Педагогічний факультет

<p>«Затверджено» На засіданні Приймальної комісії УДУ імені Михайла Драгоманова Протокол № 9 від 16 червня 2026 р. Голова Приймальної комісії Віктор АНДРУШЕНКО</p>	<p>«Рекомендовано» Вченою радою Педагогічного факультету Протокол № 12 від 27 травня 2026 р. Голова Вченої ради Тарас ОЛЕФІРЕНКО</p>
--	---

**ПРОГРАМА ВСТУПНОГО ІСПИТУ
ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ АЗ ПОЧАТКОВА ОСВІТА**
для громадян України/ іноземних громадян та осіб без громадянства,
при вступі на навчання для здобуття ступеня доктора філософії
на основі ступеня магістра/ освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста

галузь знань **А Освіта**
спеціальність **АЗ Початкова освіта**
освітньо-наукова програма «Початкова освіта»

Програма вступного іспиту до аспірантури для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти наукового ступеня доктора філософії (PhD) за спеціальністю А3 Початкова освіта. К: УДУ імені Михайла Драгоманова, 2026. 35 с.

УКЛАДАЧІ:

Олена МАТВИЄНКО, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри початкової освіти та інноваційної педагогіки Педагогічного факультету УДУ імені Михайла Драгоманова;

Володимир СЛАБКО, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки Педагогічного факультету УДУ імені Михайла Драгоманова;

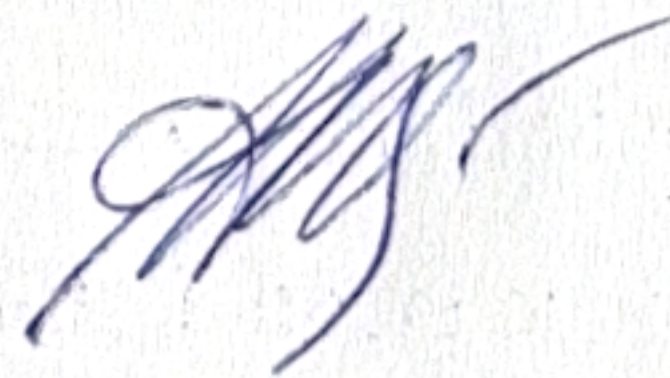
Тарас ОЛЕФІРЕНКО, кандидат педагогічних наук, професор, декан Педагогічного факультету УДУ імені Михайла Драгоманова;

Ірина ШАПОШНІКОВА, кандидат педагогічних наук, доцент, професор кафедри початкової освіти та інноваційної педагогіки Педагогічного факультету УДУ імені Михайла Драгоманова;

Оксана КОХАНКО, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри початкової освіти та інноваційної педагогіки Педагогічного факультету УДУ імені Михайла Драгоманова.

Гарант

освітньо-наукової програми

Ірина ШАПОШНІКОВА

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Вступний іспит зі спеціальності В 11 «Філологія» галузі знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки є обов'язковим компонентом конкурсного відбору вступників до аспірантури для здобуття наукового ступеня доктора філософії (PhD).

Метою вступного екзамену є визначення рівня наукової підготовки здобувача в галузі мовознавства, літературознавства та фольклористики, його здатності до самостійного теоретичного мислення, підготовки вступника до успішного лінгвістичного дослідження, оцінювання рівня його науково-теоретичної та практичної підготовки з україністики; володіння сучасними методологіями літературознавчого аналізу, обізнаності з історією української літератури та актуальними науковими дискурсами, а також готовності здійснювати оригінальні дослідження на рівні, необхідному для підготовки дисертації.

Вступник до аспірантури повинен:

- Знати основні сучасні та традиційні погляди на розвиток і функціонування мовних явищ.
- Інтерпретувати й обґрунтовувати фонетичні, фонологічні, лексико-семантичні та граматичні явища в контексті традиційних і сучасних лінгвістичних теорій і підходів, установлювати зв'язки та відношення між однотипними та різнотипними мовними одиницями.
- Аналізувати мовні тенденції й закономірності розвитку мови; характеризувати історичні умови виникнення та розвитку фонетичних та граматичних явищ української мови.
- Виконувати морфемний, словотвірний, лексико-семантичний, морфологічний, синтаксичний розбори.
- Знати визначення та диференційні ознаки мовних одиниць.
- Володіти нормами сучасної української літературної мови.

- Аналізувати, порівнювати й класифікувати літературознавчі напрями і школи.
- Оцінювати історичні надбання та новітні досягнення загальних і спеціальних літературознавчих методів.
- Характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття тощо) та практичні аспекти різних галузей літературознавства.
- Здійснювати науковий аналіз літературознавчого матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням доцільних методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних.
- Доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних питань, власну точку зору на них та її обґрунтування.

- Володіти понятійно-категоріальним апаратом, базовою термінологією (фольклорна традиція, жанрова система, варіантність, синкретизм, автентичність тощо).
- Знати історію еволюції фольклористичної думки, зокрема етапів розвитку, української науки про фольклор, внеску провідних діячів та формування основних наукових шкіл.
- Орієнтуватися в класичній жанровій системі українського фольклору, знати специфіку поезики, генези та побутування обрядових і необрядових жанрів (календарно-обрядова поезія, родинно-обрядовий фольклор, героїчний епос, паремії, казки тощо).
- Уміти класифікувати та здійснювати жанрово-тематичну атрибуцію фольклорного матеріалу (як класичного, так і сучасного постфольклорного).
- Аналізувати взаємозв'язки фольклору та літератури, механізми фольклоризму в художній творчості, явища ретрадиціоналізації та неофольклоризму в сучасній культурі.

- Аналізувати регіональну та локальну специфіку українських фольклорних традицій, виявляти етнокультурні маркери та закономірності трансформації традиційного тексту в часі й просторі.
- Інтерпретувати ритуально-міфологічні коди, символіку та семантику традиційних обрядів, звичаїв та вірувань у контексті духовної культури українців.

2. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ ВСТУПНИКА

2.1. Критерії оцінювання відповіді вступника на питання білета

За шкалою університету	Визначення	Характеристика відповідей вступника	
		на питання теоретичного змісту	на питання практичного змісту
0-99 бали	Низький	Відповіді не точні, не конкретні або мало аргументовані, не висвітлюють тему, містять істотні помилки, які свідчать про суттєві прогалини в знаннях програмного матеріалу. Відсутня логіка викладу, наявна велика кількість мовних помилок.	Обсяг виконання практичних завдань < 50%. Відповідь містить орфографічні, стилістичні, пунктуаційні помилки.
100-139 балів	Задовільний	Відповіді на питання білета мають фрагментарний, несистемний характер. Вступник досить поверхово володіє знаннями, текстами; його відповіді рясніють другорядними міркуваннями, що безпосередньо не стосуються запитань білета. Крім того, у відповідях наявні помилки, неправильні формулювання, що свідчить про неповне володіння студентом мовним матеріалом.	Обсяг виконання практичних завдань - у межах 50-75%. Виявлено помилки при аналізі мовних одиниць.
140-169 балів	Достатній	У відповідях на питання білета трапляються окремі неточності або помилки непринципового характеру. Вступник демонструє розуміння матеріалу, вміння застосовувати теоретичні знання на практиці, проте не висловлює власні судження. У відповідях дотримана логіка викладу, мова відповіді літературна.	Обсяг правильно розв'язаних завдань >75%. Результат містить окремі неточності і незначні помилки.
170-200 балів	Високий	Вступник дає повну і розгорнуту відповідь на питання білета, ілюструє теоретичні положення прикладами, вміє аналітично мислити, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між явищами, висловлювати власні судження тощо. Відповіді	Обсяг правильно виконаних завдань - 100%. Відповідь супроводжується ґрунтовним поясненням. Помилки відсутні

		вступника свідчать про розуміння матеріалу і знання основних поглядів учених. Мова викладу літературна.	
--	--	---	--

Якщо вступник на іспиті набрав 0-99 балів, то його не допускають до участі в конкурсному відборі до аспірантури.

2.2. Критерії оцінювання реферату вступника

Вступник до аспірантури разом із документами подає реферат зі спеціальності (<https://udu.edu.ua/nauka/aspirantura/osvitni-prohramy-phd-3#vymohy-do-napysannya-referatu-z-obranoyi-naukovoyi-spetsialnosti>) на обрану лінгвістичну тему. Реферат оцінює екзаменаційна комісія у межах 0-200 балів за критеріями:

Бали	Критерії
0-25	Актуальність дослідження. Чіткість формулювання проблеми, мети дослідження
0-25	Теоретичне та практичне значення. Методи дослідження та їхня доцільність.
0-25	Науково-теоретичне підґрунтя. Обізнаність із науковою літературою, здатність до аналітичного аналізу літератури.
0-50	Повнота й чіткість у розкритті теми. Глибина аналізу фактичного матеріалу. Новизна та якість аналізованого мовного матеріалу.
0-25	Чіткість, логічність висновків. Кореляція висновків із метою роботи.
0-25	Самостійність, оригінальність дослідження.
0-25	Логічність викладу. Відповідність вимогам наукового стилю. Відповідність вимогам до оформлення.

3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ ВСТУПНОГО ІСПИТУ

Українська мова

1. Поняття сучасної української літературної мови. Типи мовних норм. Писемна і усна форми сучасної української літературної мови. Функціональні стилі української літературної мови.
2. Теорії походження української мови. Періодизація розвитку української мови. Місце української мови серед інших слов'янських мов.
3. Звукова система сучасної української літературної мови. Визначення понять звук і фонема. Артикуляційний, акустичний і функціональний принципи аналізу звукового складу мови. Фонетична і фонематична транскрипції.
4. Система голосних і приголосних фонем, їх класифікаційні характеристики. Історія становлення голосних і приголосних в українській мові.
5. Закономірності сполучуваності звуків у мовленнєвому потоці і пов'язані з цим фонетичні явища (акомодація, асиміляція, дисиміляція, спрощення в групах приголосних тощо).
6. Чергування голосних і приголосних фонем у сучасній українській мові. Історичний коментар.
7. Система орфоепічних норм сучасної української літературної мови. Типові порушення норм літературної вимови. Орфоепічні норми як одна з основних засад культури усного літературного мовлення.

8. Типи складів і принципи складоподілу в українській мові. Наголос та основні акцентуаційні закономірності сучасної української літературної мови.
9. Інтонація як ритміко-мелодійна характеристика мовлення. Елементи інтонації.
10. Українська графіка та її історія. Поняття графеми. Український алфавіт. Позначення на письмі голосних і приголосних фонем. Співвідношення між буквами алфавіту і фонемами.
11. Сучасний український правопис. Принципи українського правопису. Короткі відомості з історії правопису. Поняття орфограми та її типи.
12. Предмет лексикології як мовознавчої дисципліни. Слово як основна одиниця мовної системи і лексичного складу мови. Ознаки слова. Знакова і номінативна функції слова.
13. Типи лексичних значень слів. Багатозначність слів в українській мові. Омонімія як тип відношень між одиницями словникового складу. Паронімія.
14. Склад лексики української мови з погляду походження та вживання. Лексичні запозичення та їх різновиди.
15. Лексикографія як наука про теорію й практику укладання словників. Відомості з історії української лексикографії. Найголовніші словники української мови.
16. Фразеологія української мови. Визначення фразеологізму. Типи фразеологізмів. Співвідношення між лексичним складом слова і значенням фразеологізму. Багатозначність фразеологізмів, явища синонімії та антонімії у фразеології. Джерела формування фразеологізмів.
17. Морфеміка як розділ мовознавчої науки. Поняття про морфему, морф, аломорф. Типи морфем. Співвідношення між кореневими й афіксальними морфемами в структурі українського слова. Словотворчі й формотворчі афікси. Історичні зміни в морфемній будові слова.
18. Похідне слово як об'єкт словотвірного аналізу. Поняття про словотвірну мотивацію. Словотвірний тип і словотвірне значення. Способи та засоби словотвору в українській мові.
19. Словотвір іменників в українській мові.
20. Словотвір прикметників в українській мові.
21. Словотвір прислівників в українській мові.
22. Словотвір дієслів в українській мові.
23. Іменник як частина мови. Лексико-граматичні розряди іменників. Граматичні категорії іменників. Категорія роду. Іменники спільного й подвійного роду. Хитання в роді іменників. Визначення роду невідмінюваних іншомовних іменників. Категорія числа іменника. Іменники *pluralia tantum*. Іменники *singularia tantum*.
24. Категорія відмінка іменника. Відмінкова система сучасної української мови. Характеристика складу відмін іменника. Історичне коментування становлення парадигми відмін іменників. Особливості відмінювання іменників I, II, III, IV відмін. Невідмінювані іменники в морфологічній системі української мови.
25. Прикметник як частина мови. Специфіка граматичних категорій прикметника. Семантичні й формальні засади поділу прикметників на якісні та відносні. Присвійні прикметники як різновид відносних.
26. Ступені порівняння якісних прикметників. Творення форм ступенів порівняння прикметників в українській мові. Особливості словозміни прикметників у сучасній українській літературній мові.
27. Числівник як частина мови. Функціональні розряди числівників. Питання про частиномовний статус порядкових числівників. Відмінювання числівників різних функціональних розрядів. Синтаксична роль числівника. Особливості поєднання числівників з іменниками.
28. Займенник як частина мови. Поділ займенників на лексико-граматичні розряди. Особливості відмінювання займенників. Питання про частиномовний статус

- займенника в сучасному мовознавстві.
29. Характеристика прислівника як частини мови. Означальні та обставинні прислівники. Ступені порівняння прислівників. Адвербіалізація в українській мові. Прислівники та прислівникові сполучення в українській мові.
  30. Поняття про дієслово як частину мови. Система дієслівних утворень. Неозначена форма дієслова. Граматичні категорії дієслова. Категорія виду та її визначення у мовознавчій літературі. Перфективація та імперфективація. Поняття про видову пару. Одновидові дієслова. Двовидові дієслова. Поняття про способи дієслівної дії.
  31. Категорія перехідності-неперехідності дієслова. Категорія стану та її зв'язок з перехідністю-неперехідністю. Семантико-синтаксичний характер категорії валентності дієслова.
  32. Словозмінні категорії дієслова: категорії особи, числа та роду. Дієвідмінювання. Повна й неповна особові парадигми. Безособові дієслова. Уживання особових дієслів у значенні безособових.
  33. Категорія часу дієслова. Система дієслівних часів, їх творення і значення. Історія становлення форм минулого часу. Переносне вживання (транспозиція) часових форм. Категорія способу дієслова.
  34. Дієприкметник як дієслівна форма. Творення активних і пасивних дієприкметників, їх функціонування в сучасній українській літературній мові. Дієприслівник як незмінна форма дієслова. Граматичні категорії дієприслівників. Характеристика безособових дієслівних форм на -но, -то.
  35. Службові частини мови. Характер службової функції прийменника. Уживання прийменників з різними відмінковими формами іменника. Класифікація прийменників за структурною та функціональною ознакою. Перехід слів інших частин мови у прийменники.
  36. Сполучник як службова частина мови. Класифікація сполучників за участю у вираженні сурядного та підрядного зв'язку. Групи сполучників за структурою та способом уживання. Сполучники та сполучні слова.
  37. Поняття про частку як частину мови. Характер службової функції часток у формотворенні й вираженні відтінків значень слова або речення. Групи модальних часток. Перехід слів інших частин мови у частки.
  38. Загальне поняття про мовні одиниці, об'єднані в класі вигуків. Функціональні групи вигуків. Інтер'єктивнація в українській мові.
  39. Поняття про словосполучення як синтаксичну одиницю. Типи словосполучень. Питання про підрядні та сурядні словосполучення. Типи підрядного синтаксичного зв'язку у словосполученні. Семантико-синтаксичні відношення у словосполученні.
  40. Речення як базова одиниця синтаксису. Ознаки речення. Предикативність як головна ознака речення. Принципи класифікації речень. Поняття про просте речення.
  41. Предикативний центр речення. Підмет і присудок, їх типи та засоби вираження в українській мові. Вербоцентрична теорія в синтаксисі.
  42. Другорядні члени речення та способи їх вираження в українській мові. Проблема визначення та розмежування другорядних членів. Прямий і непрямий додаток. Означення. Способи вираження неузгоджених означень. Питання про прикладку як різновид неузгодженого означення. Обставина та її різновиди.
  43. Поняття про односкладне речення. Структурно-семантичні різновиди односкладних речень та лінгвістичні засади їх визначення.
  44. Повне і неповне речення. Комунікативні умови функціонування неповних речень. Еліптичні речення. Розділові знаки в неповних реченнях. Неповні та односкладні речення.
  45. Поняття про ускладнене речення в українській мові. Засоби ускладнення простого речення. Речення з однорідними членами. Однорідні та неоднорідні означення. Узагальнювальні слова. Розділові знаки в реченні з однорідними членами.

46. Явище відокремлення у структурі речення. Поняття напівпредикативності. Умови відокремлення обставин, означень, прикладок, додатків в українській мові.
47. Компоненти речення, що стоять поза граматичним зв'язком. Вставні слова, словосполучення і речення, їх функціональні групи. Вставлені компоненти. Звертання.
48. Складне речення як синтаксична одиниця. Граматичні характеристики складного речення. Засоби зв'язку частин складного речення. Типи складних речень.
49. Поняття про складносурядне речення. Структурно-семантичні типи складносурядних речень в українській мові. Розділові знаки у складносурядних реченнях.
50. Поняття про складнопідрядне речення. Ознаки складнопідрядних речень. Принципи класифікації складнопідрядних речень: логіко-граматичний, формально-граматичний та структурно-семантичний.
51. Складнопідрядні речення нерозчленованої структури та їх типи. Засоби поєднання частин речень. Питання про займенниково-співвідносні речення в мовознавчій літературі.
52. Складнопідрядні речення розчленованої структури та їх типи. Засоби поєднання частин речень. Питання про речення перехідних типів.
53. Безсполучникове складне речення та його особливості. Питання про синтаксичний статус безсполучникового речення. Структурно-семантичні типи безсполучникових речень. Засоби зв'язку частин безсполучникового речення. Розділові знаки в безсполучниковому реченні.
54. Складнопідрядні речення з кількома підрядними та їх різновиди. Складні речення змішаного типу.
55. Пряма, непряма і невласне пряма мова. Синтаксичне вираження конструкцій з прямою, непрямою і невласною прямою мовою. Розділові знаки в реченні з прямою мовою.
56. Текст як предмет синтаксично-комунікативного аналізу. Головні ознаки тексту. Функціонально-комунікативні різновиди текстів. Текст і дискурс. Теорія дискурсу.
57. Періодизація становлення української літературної мови.
58. Роль Т.Шевченка у становленні та нормуванні української літературної мови.
59. Роль І.Котляревського у формуванні української літературної мови.
60. Класифікація говірок української мови. Основні фонетичні ознаки північних, південно-західних і південно-східних говорів української мови.

Українська література

1. Художня література як національна іманентність.
2. Літературний процес: від міфології до постмодернізму.
3. Компаративістика. Методи порівняльного літературознавства
4. Імагологія як мультидисциплінарна спеціалізація літературної компаративістики.
5. Рецептивна естетика як галузь літературознавства, її засади та ключові поняття.
6. Гендерні дослідження в сучасному літературознавстві.
7. Міфопоетика в сучасному літературознавстві. Неоміфологізм у літературі.
8. Інтермедіальність як науковий шлях дослідження міжмистецьких контактів творів українських письменників ХХ – ХХІ століть.
9. Постколоніальні студії в українському літературознавстві.
10. Екокритика та екопоетика: аналіз художнього тексту в контексті взаємодії людини та довкілля.
11. Трансформація інституту авторства на межі ХХ–ХХІ століть: від Бартівської «смерті автора» до сучасних практик автофікшну та біографічного письма через епістолярій і щоденники.
12. Наратив як літературознавча категорія. Типи наратора.
13. Історія українського письменства: періодизація, розвій літературних напрямів і стилів.

14. Релігійні та світські складники давньоукраїнського письменства.
15. Проблематика і жанрова своєрідність творчості Г.Сковороди.
16. Творчість І.Котляревського і розвиток нової та новітньої літератури.
17. Микола Гоголь як великий письменник на дві літератури.
18. Жанрова система українських передромантизму та романтизму.
19. Національний характер письменства українського романтизму.
20. Система жанрів класичних романтизму та реалізму.
21. "Українські школи" в інших літературах: ХІХ ст.
22. Ідейно-естетичне новаторство творчості Т.Шевченка.
23. Осяги романтичної прози, поезії та драматургії: П.Куліш, М.Костомаров.
24. Релігійні рефлексії письменства ХІХ - ХХ ст.
25. Етичний і етологічний характер української реалістичної літератури.
26. Персоносфера художньої прози Марка Вовчка: характерокреаційні стратегії.
27. Драматургічне письмо корифеїв українського театру: аспекти творчої індивідуальності.
28. Особливості естетичного моделювання народного життя у творчості реалістів.
29. Специфіка поемної творчості І.Франка і Лесі Українки (порівняльні аспекти).
30. Феномен українського модернізму: естетика, художній світ, індивідуальна поетика.
31. Інонаціональні мотиви й образи українських поезії і прози (нова та новітня доба).
32. Літературні полеміки в Україні ХІХ-ХХ ст. та їх значення для розвитку мистецтва.
33. Профетичні мотиви українського романтизму і модернізму.
34. Характерокреаційні знахідки української епіки початку ХХ ст. (М.Коцюбинський - О.Кобилянська - В.Стефаник).
35. Ліризація психологічної прози: кінець ХІХ - перші десятиліття ХХ ст.
36. Гумор і сатира в українському новому та новітньому письменстві.
37. Особливості експериментальної драматургії В.Винниченка.
38. Сюжетно-композиційні особливості вітчизняної прози 20-30-х рр. ХХ ст.
39. Осяги українського письменства Західної України першої половини ХХ ст.
40. Поетика неокласиків і "пражан": спільне та відмінне.
41. Антитоталітарний характер творчості митців "Розстріляного Відродження" і екзильних митців (на матеріалі творчості В.Підмогильного, М.Куліша, В.Винниченка й У.Самчука).
42. Урбаністичні мотиви прози В.Підмогильного у контексті західної прози.
43. Література українського спротиву: І.Багряний, У.Самчук, В.Барка.
44. Модерністський наратив української прози від М.Хвильового до Т.Осьмачки.
45. Поетичний театр І.Кочерги.
46. Художня натурфілософія В.Свідзинського і Михайла Ореста.
47. Між хистом і тиском ідеологем: творчість П.Тичини, В.Сосюри, О.Гончара.
48. Темарій культури у творчій спадщині М.Рильського.
49. Коло мотивів і жанрів поезії А.Малишка.
50. Літературні осяги руху шістдесятників: Л.Костенко, І.Драч, П.Загребельний, В.Шевчук.
51. Художні пошуки і знахідки чільних літераторів української діаспори др. пол. ХХ ст.: поезія, проза, драматургія.
52. Світове значення української літературної класики.
53. Літературна практика творців українського постмодернізму.
54. Ідейно-художні здобутки української літератури ХХІ ст.
55. Історичні й історіософські обертони українського новітнього письменства.
56. "Багатоколіїність" українського новітнього літературного процесу.
57. Осяги українського мистецтва художнього перекладу.
58. Здобутки і втрати українського літературознавства нової та новітньої доби.
59. Нове й поновлене "старе" в естетиці українського постмодернізму.

60. Романний жанр у літературній практиці українського постмодернізму.

Фольклористика

1. Фольклористична концептосфера XXI ст.: понятійно-термінологічні методологічні стратегії.
2. Історико-географічний метод вивчення усної народної творчості.
3. Загальноєвропейська модель культурно-історичної школи та її національні варіанти. Фази розвитку української культурно історичної школи.
4. Психоаналітичні напрямки фольклористичної методології.
5. Поняття «література», «фольклор», «міф».
6. Література як «книжна» словесність та її опертя на традиції міфу та фольклору.
7. Міф як найдавніша форма відображення художньої дійсності та його зв'язки з фольклором та літературою.
8. Фольклор як форма існування національної духовної культури.
9. Міфологічна критика. Теорія архетипів.
10. Специфіка засвоєння міфологічних та фольклорних мотивів українською літературою різних епох.
11. Взаємовплив та трансформація фольклорно-міфологічних елементів у художній системі літературного твору (жанрів, сюжетів, мотивів, образів, стилістичних засобів тощо).
12. «Зворотній» зв'язок концентрів словесності (літератури, міфу, фольклору). Явище фольклоризації текстів літературного походження.
13. Ритуально-міфологічна школа (неоміфологічна) фольклористики.
14. Культурно-історична школа в українській фольклористиці.
15. Фольклор "архаїчний", "класичний", "пост-фольклор".
16. Історичні аспекти полілогу «література – фольклор – міфологія».
17. Календарна свідомість як категорія традиційної культури. Річне обрядове коло. Різновиди зимових обрядових пісень.
18. Думи як "козацький реквієм" (за Ф. Колесою та Н. Кононенко). Думи "як символічний код переказу культурних цінностей" (за О. Грабович). Думи як явище українського бароко (за С. Грицею).
19. Релігійно-магічна функція фольклорних казок. Казка й соціальні інститути минулого.
20. Емігрантські фольклорні пісні.
21. Міська міфологія. Сучасний анекдот. Урбаністична легенда. Міський пісенний фольклор
22. Методологічні засади української культурно-історичної школи романтичного періоду.
23. Жанрова система українського пісенного фольклору в працях М. Максимовича.
24. Основні критерії естетичної вартості фольклору за О. Бодянським.
25. Специфіка жанру "Записок о Южной Руси".
26. М. Костомаров як дослідник проблеми періодизації та хронологізації народнопісенного матеріалу.
27. Історичний епос та громадсько-політична лірика українців у едиторській діяльності М. Драгоманова.
28. Фольклористичні методи досліджень Івана Франка.
29. Франкова критика романтичних принципів упорядкування та комплектування фольклорного матеріалу.
30. Франкова концепція культурно-історичної школи.
31. Пісенний фольклор і художня література: до проблеми генетико-естетичних взаємин.
32. Періодизація українського пісенного фольклору за М. Грушевським.
33. Специфіка міфологічного та поетичного типу мислення у працях О. Потебні.
34. Наукові засади міфологічної школи у фольклористичних студіях І. Нечуя-Левицького.

35. Український фольклор в науковому зацікавленні сучасних учених.
36. Фольклор і масова культура.
37. Сучасна фольклористика і віртуальна реальність.
38. Український фольклор княжої доби.
39. Міфічне світовідчуття як особливий вид народного уявлення дійсності русичів у «Слові про Ігорів похід».
40. Вплив фольклорної традиції на формально-змістові компоненти малої прози Г. Квітки-Основ'яненка.
41. Міфологічні сюжети, мотиви та образи в літературній творчості Т. Шевченка.
42. Фольклорна специфіка лірики Т. Шевченка. Співзвучність творів з народнопісенною творчістю.
43. Біблія і фольклор як дуалістична основа твору Т. Шевченка «Великий льох».
44. Відображення духу міфологічного сприйняття й народної естетики в образі нечистого у творчому доробку О. Стороженка.
45. Інтерпретація образу відьми у бурлескно-травестійній традиції української літератури.
46. Індивідуальна інтерпретація світової міфології і фольклору у творчості Лесі Українки.
47. Літературно-фольклорний синтез – найвищий естетичний вияв свідомої «художньої сили» творчості письменників-символістів.
48. «Поетичне язичництво» (П. Волинський) Олександра Олеся.
49. Архаїка ритуалу/обряду: М. Коцюбинського. концептуальні аспекти Г. Хоткевича,
50. Купальські обряди в повісті «В неділю рано зілля копала» О.Кобилянської. Фольклорний бестіарій та його олітературнення в українському письменстві.
51. Фольклор і український авангард.
52. Архетипні образи й міфологеми у поетичній творчості Б.-І. Антонича.
53. Трансформація міфологем у художній творчості письменників «Покутської трійці»
54. Фольклоризм української літератури 20-40-х рр. ХХ ст..
55. Художнє осмислення «зради» як фатуму української нації у драматичній поемі «Дума про братів неазовських» Л. Костенко.
56. Фольклорний трагізм інтелектуалізму Л. Костенко. як вияв філософсько-психологічного інтелектуалізму Л. Костенко.
57. Неоміфологізм української химерної прози.
58. Міфологема «Жіночності» як праобраз Великої матері (за К.-Г. Юнгом) у прозі О. Забужко (повісті «Сестро, сестро», «Дівчатка», «Казка про калинову сопілку», «Я, Мілена» та «Інопланетянка» та ін.).
59. Фольклорно-міфологічна основа сучасного українського фентезі: особливості трансформації.
60. Модифікація побутування фольклору в інформаційну добу. Мережевий фольклор.

5. СТРУКТУРА БІЛЕТА ВСТУПНОГО ІСПИТУ

**Український державний університет імені Михайла Драгоманова
Факультет української філології та журналістики
імені Андрія Малишка**

Рівень вищої освіти: третій (освітньо-науковий)

Галузь знань: В Культура, мистецтво та гуманітарні науки

Спеціальність: В 11 «Філологія»

Освітньо-наукова програма: Українська філологія (мовознавство, літературознавство, фольклористика)

На основі: освітнього ступеня магістра (освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста)

Екзаменаційний білет № 7

1. Чергування голосних та приголосних фонем у сучасній українській мові. Історичний коментар.
2. Поняття про односкладне речення. Структурно-семантичні різновиди односкладних речень та лінгвістичні засади їх визначення.
3. Виконати синтаксичний аналіз речення. Виконати морфологічний (1) та лексико-семантичний (2) розбір виділених слів
Степ, струснувши з себе росу(1) та зігнавши непримітні тіні, горить рівним жовто-зеленим кольором; висока трава починає гнутись, хилитись, поверх неї тільки (2)гарячий вітер гуляє та сонце розсіває своє пекуче, іскристе проміння (Панас Мирний).
4. Питання з теми реферату.

Затверджено на засіданні кафедри української мови (протокол № 6 від 29 квітня 2026 р.)

Проректор з наукової роботи	Григорій ТОРБІН
Гарант освітньо-наукової програми	Тетяна БИКОВА
Завідувач відділу аспірантури і докторантури	Ксенія БОДНАР

Рівень вищої освіти: третій (освітньо-науковий)
Галузь знань: В Культура, мистецтво та гуманітарні науки
Спеціальність: В 11 «Філологія»
Освітньо-наукова програма: Українська філологія (мовознавство, літературознавство, фольклористика)
На основі: освітнього ступеня магістра (освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста)

Екзаменаційний білет № 3

1. Художня література як національна іманентність.
2. Особливості експериментальної драматургії В. Винниченка.
3. Зробити літературознавчий аналіз запропонованого художнього тексту.

Затверджено на засіданні вченої ради факультету № 6 від 29 квітня 2026 р.

Проректор з наукової роботи	Григорій ТОРБІН
Гарант освітньо-наукової програми	Тетяна БИКОВА
Завідувач відділу аспірантури і докторантури	Ксенія БОДНАР

Український державний університет імені Михайла Драгоманова Факультет української філології та журналістики імені Андрія Малишка

Рівень вищої освіти: третій (освітньо-науковий)
Галузь знань: В Культура, мистецтво та гуманітарні науки
Спеціальність: В 11 «Філологія»
Освітньо-наукова програма: Українська філологія (мовознавство, літературознавство, фольклористика)
На основі: освітнього ступеня магістра (освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста)

Екзаменаційний білет № 1

4. Історико-географічний метод вивчення усної народної творчості.
5. Пісенний фольклор і художня література: до проблеми генетико-естетичних взаємин.
6. Міфологема «Жіночності» як праобраз Великої матері (за К.-Г. Юнгом) у прозі О. Забужко (повісті «Сестро, сестро», «Дівчатка», «Казка про калинову сопілку», «Я, Мілена» та «Інопланетянка» та ін.
7. Питання з теми реферату.

Затверджено на засіданні кафедри української мови (протокол № 6 від 29 квітня 2026 р.)

Проректор з наукової роботи

Григорій ТОРБІН

Гарант освітньо-наукової програми

Тетяна БИКОВА

Завідувач відділу аспірантури і докторантури

Ксенія БОДНАР

6. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Українська мова

1. Бевзенко С. П., Литвин Л. П., Семеренко Г. В. Сучасна українська мова. Синтаксис. Київ : Вища шк., 2005. 270 с.
2. Безпояско О., Городенська К. Г., Русанівський В. М. Граматика української мови. Морфологія. Київ : Либідь, 1993. 336 с.
3. Вихованець І. Р., Городенська К. Г., Грищенко А. П. Граматика української мови. Київ: Рад. школа, 1982. 208 с.
4. Вихованець І. Р., Городенська К. Г. Теоретична морфологія української мови. Київ : Унів. вид-во «Пульсари», 2004. 400 с.
5. Вихованець І. Р. Граматика української мови. Синтаксис. Київ: Либідь, 1993. 368 с.
6. Жовтобрюх М. А., Кулик Б. М. Курс сучасної української літературної мови. Вид. 4-е. Київ : Вища шк., 1972. Ч. 1. 402 с.
7. Загнітко А.П. Теоретична граматики української мови. Морфологія. Донецьк : ДонДУ, 1996. 435 с.
8. Загнітко А. П. Теоретична граматики української мови: Синтаксис. Донецьк, 2001. 662 с.
9. Колоїз Ж. В., Мальнога Н. М., Явір В. В. Сучасна українська літературна мова. Київ : Знання, 2008. 356 с.
10. Плющ М. Я. Граматика української мови: У 2 ч. Ч. І.: Морфеміка. Словотвір. Морфологія. Київ : Вища шк., 2005. 286 с.
11. Слинко І. І., Гуйванюк Н. В., Кобилянська М. Ф. Синтаксис української мови. Проблемні питання. Київ : Вища шк., 1994. 670 с.
12. Словотвір сучасної української літературної мови / Відп. ред. М. А. Жовтобрюх. Київ : Наук. думка, 1979. 406 с.
13. Сучасна українська літературна мова: Вступ. Фонетика / За заг. ред. І. К. Білодіда. Київ : Наук. думка, 1969. 437 с.
14. Сучасна українська літературна мова: Лексика і фразеологія / За заг. ред. І. К. Білодіда. Київ : Наук. думка, 1973. 438 с.
15. Сучасна українська літературна мова: Морфологія / За заг. ред. І. К. Білодіда. Київ : Наук. думка, 1969. 583 с.
16. Сучасна українська літературна мова: Синтаксис / За заг. ред. І. К. Білодіда. Київ : Наук. думка, 1972. 516 с.

17. Сучасна українська літературна мова: Стилїстика / За заг. ред. І. К. Білодіда. Київ : Наук. думка, 1973. 588 с.
18. Сучасна українська літературна мова: Лексикологія. Фонетика : підручник / А. К. Мойсієнко, О.В. Бас-Кононенко, В.В. Бондаренко та ін. Київ : Знання, 2010. 270 с.
19. Сучасна українська літературна мова: Морфологія, Синтаксис : підручник / А. К. Мойсієнко, І. М. Арібжанова, В. В. Коломийцева та ін. Київ : Знання, 2010. 374 с.
20. Сучасна українська літературна мова / За ред. А. П. Грищенка. 3-є вид., доп. Київ : Вища шк., 2002. 440 с.
21. Сучасна українська літературна мова / За ред. М. Я. Плющ. Київ : Вища шк., 4-е вид., стереотип. 2003. 430 с.
22. Українська мова. Енциклопедія / Редкол.: Русанівський В.М. (співголова), Тараненко О.О. (співголова), Зяблюк М. П. та ін. 2-ге вид., випр. і доп. Київ : Вид-во „Українська енциклопедія» ім. М.П. Бажана, 2004. 824 с.
23. Шульжук К. Ф. Синтаксис української мови. Київ : „Академія», 2004. 408 с.

Українська література

1. Агеєва В. Жіночій простір: Феміністичний дискурс українського модернізму. Київ: Факт, 2003. 320 с.
2. Агеєва В. Апологія модерну : обрис ХХ віку: [статті та есеї]. Київ: Грані-Т., 2011. 408 с.
3. Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / за ред. М. Зубрицької. Львів : Літопис, 2001. 832 с.
4. Антологія феміністичної філософії / пер. з англ. Б. Єгідиса. Київ : Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2006. 800 с.
5. Арістотель. Політика. Поетика / пер. з давньогр. Б. Тена, О. Кислюка. Харків : Фоліо, 2023. 512 с.
6. Астрахан Н. Теорія літератури: основи, традиції, актуальні проблеми : навч. посіб. Київ : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2021. 296 с.
7. Баррі П. Вступ до теорії: літературознавство та культурологія : підручник / пер. з англ. О. Погинайко. Київ : Смолоскип, 2008. 360 с.
8. Барт Р. Фрагменти мови закоханого / пер. з фр. М. Філь, І. Магдиш. Львів : Незалежний культурологічний журнал «І», 2006. 283 с.
9. Білоус П. Історія української літератури ХІ–ХVІІІ ст. навч. посіб. / П.В. Білоус. ВЦ «Академія», 2009. 424 с.
10. Бовсунівська Т. Основи теорії літературних жанрів: монографія / Т. Бовсунівська. ВПЦ «Київський університет», 2008. 519 с.
11. Возняк М. Історія української літератури: У 2-х кн. Львів: Світ, 1992–1994. Кн. 1–2.
12. Гнідан О.Д. Історія української літератури. Кінець ХІХ – початок ХХ ст. Підручник: у 2 кн. К.: Либідь, 2005. 624 с.; Кн. 2. К.: Либідь, 2006. 496 с.
13. Грабович Г. До історії української літератури. Дослідження, есеї, полеміка. К.: Критика, 2003. 632 с.
14. Грицай М.С., Микитась В.Л., Шолом Ф.Я. Давня українська література. К.: Вища школа, 1989. 414 с.
15. Грушевський М. Історія української літератури: В 6-ти т., 9-ти кн. Т. I–VI. К., 1993.
16. Гундорова Т. Післячорнобильська бібліотека: український літературний постмодерн / Т. Гундорова. К.: Критика, 2005. 263 с.
17. Гундорова Т. Проявлення Слова: дискурсія раннього українського модернізму. К.: Часопис «Критика», 2009. 447 с.
18. Гундорова Т. Транзитна культура. Симптоми постколоніальної травми. К.: Грані-Т, 2013. 546 с.

19. Двадцять роки: літературні дискусії, полеміка. К.: Дніпро, 1991. 366 с.
20. Денисюк І. Розвиток української малої прози XIX – поч. XX ст. К.: Вища школа, 1981. 213 с.
21. Донцов Д. Дві літератури нашої доби. Львів, 1991. 296 с.
22. Євшан М. Критика. Літературознавство. Естетика / Упор. Н. Шумило. К.: Основи, 1998. 658 с.
23. Єфремов С. Історія українського письменства. К.: Femina, 1995. 685 с.
24. Зборовська Н. Код української літератури. Проект психоісторії новітньої української літератури. К.: Академвидав, 2006. 426 с.
25. Зубрицька М. Homolegens: читання як соціокультурний феномен. Львів: Літопис, 2004. 352 с.
26. Історія української літератури XIX ст.: У 3 кн. К.: Либідь, 1995–1997. Кн. 1–3.
27. Історія української літератури XX століття: У 2-х кн. К.: Либідь, 1998. Кн. 1–2.
28. Історія української літератури у дванадцяти томах. Т. 1: Давня література (X – перша половина XVI ст.). К.: Наукова думка, 2014. 840 с.
29. Історія української літератури у дванадцяти томах. Т. 2: Давня література (друга половина XVI – XVIII ст.). К.: Наукова думка, 2014. 840 с.
30. Історія української літератури у дванадцяти томах. Т. 4: Тарас Шевченко / І. Дзюба. К.: Наукова думка, 2014. 840 с.
31. Історія української літератури: У 8 т. К.: Наукова думка, 1967. Т. 1. 539 с.; Т. 2. 483 с.
32. Історія української літератури: XX – поч. XXI ст.: навч. посіб.: у 3 т. / В.І. Кузьменко та ін. Т. 2. К.: Академвидав, 2014. 536 с.
33. Історія української літературної критики та літературознавства. Хрестоматія. У 3 кн. Кн. 1. К.: Либідь, 1996. 416 с.
34. Історія української літературної критики та літературознавства. Хрестоматія. Кн. 2. К.: Либідь, 1998. 352 с.
35. Історія української літературної критики та літературознавства. Хрестоматія. Кн. 3. К.: Либідь, 2000. 396 с.
36. Ковалів Ю. Історія української літератури: кінець XIX – поч. XXI ст.: підруч.: у 10 т. Т. 1. Київ: ВЦ «Академія», 2013. 512 с.
37. Ковалів Ю. Історія української літератури: кінець XIX – поч. XXI ст.: підруч.: у 10 т. Т. 2. Київ: ВЦ «Академія», 2013. 624 с.
38. Ковалів Ю. Історія української літератури. Кінець XIX – поч. XXI ст.: підруч.: у 10 т. Т. 4. Київ: ВЦ «Академія», 2015. 576 с.
39. Ковалів Ю. Історія української літератури: кінець XIX – поч. XXI ст.: підруч.: у 10 т. Т. 5. Київ: ВЦ «Академія», 2017. 544 с.
40. Ковалів Ю. Історія української літератури: кінець XIX – поч. XXI ст.: підруч.: у 10 т. Т. 6. Київ: ВЦ «Академія», 2019. 528 с.
41. Ковалів Ю. Історія української літератури: кінець XIX – поч. XXI ст.: підруч.: у 10 т. Т. 7. Київ: ВЦ «Академія», 2020. 528 с.
42. Ковалів Ю. Історія української літератури: кінець XIX – поч. XXI ст.: підруч.: у 10 т. Т. 8. Київ: ВЦ «Академія», 2023. 592 с.
43. Ковалів Ю. Історія української літератури: кінець XIX – поч. XXI ст.: підруч.: у 10 т. Т. 0. Київ: ВЦ «Академія», 2025. 600 с.
44. Кузнецов Ю.Б. Імпресіонізм в українській прозі кінця XIX – початку XX ст. К.: Зодіак-Еко, 1995. 304 с.

45. Маланюк Є. Книга спостережень: Статті про літературу. К.: Дніпро, 1997. 430 с.
46. Маланюк Є. Повернення. Поезії. Літературознавство. Публіцистика. Щоденники. Листи. Львів: Світ, 2005. 496 с.
47. Павличко С. Дискурс модернізму в українській літературі. К.: Либідь, 1997. 368 с.
48. Полєк В.Т. Історія української літератури Х–XVIII століть. К.: Вища школа, 1994. 144 с.
49. Поліщук О. Автор і персонаж в новітній українській прозі: монографія. К.: ПЦ «Фоліант», 2008. 176 с.
50. Погребенник В.Ф. Кастальське джерело... Кн. 1. К.: Освіта України, 2007. 252 с.
51. Погребенник В.Ф. Кастальське джерело... Кн. 2. К.: Освіта України, 2007. 218 с.
52. Радзикович В. Історія української літератури. Давня і середня доба. Детройт, 1955. Т. 1.
53. Сліпушко О. Софія Київська. Українська література середньовіччя. К.: Аконіт, 2001. Кн. 1. 800 с.
54. Слово. Знак. Дискурс: Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. Львів: Літопис, 1996. 633 с.
55. Филипович П. Літературно-критичні статті. К.: Дніпро, 1991. 270 с.
56. Філоненко С.О. Масова література в Україні: дискурс / гендер / жанр: монографія. Донецьк: ЛАНДОН-XXI, 2011. 430 с.
57. Франко І. Нарис історії українсько-руської літератури до 1890 р. Зібрання творів: У 50 т. Т. 41. К.: Наук. думка, 1984. С. 194–470.
58. Харчук Р.Б. Сучасна українська проза. Постмодерний період. К.: ВЦ «Академія», 2008. 248 с.
59. Чижевський Д.І. Історія української літератури від початків до доби реалізму. К., 1994. С. 16–305.
60. Шевчук В. Муза Роксоланська. Українська література XVI–XVIII століть: У 2 кн. Кн. I. К.: Либідь, 2004. 400 с.; Кн. II. К.: Либідь, 2005. 728 с.

Фольклористика

1. Гарасим Я. І. Нариси до історії української фольклористики: Навч. посіб. К.: Знання, 2009. 301с.
2. Гнатюк В. Нарис української міфології. Львів: Інститут народознавства НАН України, 2000. 370 с.
3. Грица С. Трансмісія фольклорної традиції. Тернопіль, 2002. 236 с.
4. Грушевський М. Історія української літератури : в 6 т., 9 кн. / Михайло Грушевський. Київ : Либідь, 1993 – 1995.
5. Дей О. Іван Франко – дослідник народнопоетичної творчості. Київ, : Наукова думка, 1969. 92 с .
6. Денисюк І. Літературознавчі та фольклористичні праці: У 3-х т., 4-х кн. Львів, 2005.
7. Дмитренко М. Українська фольклористика: проблеми методології. К.: Паливода А. В., 2014. 364 с.
8. Драгоманов М. Розвідки про українську народню словесність і письменство: У 4-х т. Львів, 1899— 1907.
9. Дунаєвська Л.Ф. Українська народна казка. Київ: Вища школа, 1987. 126 с.
10. Еліаде М. Священне і мирське. Міфи, сновидіння і містерії. Мефістофель і андрогін. Окультизм, ворожбитство та культурні уподобання (пер. Г. Кьорян, В. Сахна). Київ: Основи, 2001. 592 с.
11. Енциклопедія українознавства: У 2-х т. Мюнхен; Нью-Йорк, 1949. Т. 1. 800 с. Кирчів Р. Двадцять століття в українському фольклорі. Львів : Інститут народознавства НАН України, 2010. 533 с
12. Колесса Ф. Фольклористичні праці. К.: Наук. думка, 1970. 412 с.

13. Колесса Ф. Історія української етнографії / Передмова Г. Скрипник. К., 2005.
14. Космос давньої України. Трипілля. - Троянь: міфологія, філософія, етногенез. К.: Дніпро, 1992. 304 с.
15. Костомаров М. І. Слов'янська міфологія. К.: Либідь, 1994. 384 с.
16. Куліш П. Погляд на усню словесність українську. Твори: У 6-ти т. Львів, 1910. Т. 6. С. 414—430.
Лисюк Н.А. Міфологічний хронотоп. Матеріали до курсів "Міфологія", "Міфологія слов'янська і світова". Київ:, 2006.
17. Мельник Я. Іван Франко й *biblia arosypha*. Львів, 2006.
18. Осьмак Н., Урись Т., Бикова Т., Александренко В. Українська література. Фольклор. Міфологія. Навчальний посібник. Київ : Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023. 93 с.
- Поліщук Ф. М. Вивчення усної народної творчості: Посібник. Київ: Рад. школа, 1978. 128 с.
- Росовецький С. Український фольклор у теоретичному висвітленні: підручн. для студ. вищих навч. закл.. Київ: Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка, 2008. 623 с.
19. Руснак І. Є. Український фольклор. Навч. пос. Київ: Видавн. Дім «Академія», 2012. 300 с.
20. Сучасна фольклористика європейських країн / НАН України; ІМФЕ ім. М. Т. Рильського; Український комітет міжнародної асоціації вивчення слов'янських культур. К., 2012 328 с.
21. Українські народні думи. Том 1. К.: Наукова думка, 2010. 434 с.
22. Українська фольклористика. Словник-довідник /Укл. і заг. ред. Михайла Чернопиского. Тернопіль : Підручники і посібники, 2008. 448 с.
23. Українська фольклористична енциклопедія. ІМФЕ імені М, Рильського. Київ, 2019. 840 с.
24. Франко І. Зібр. тв.: У 50 т. Київ: Наук. думка, 1981. Т. 26. 526 с.